Politieke vragen Programmabegroting 2027

Bestuurlijke hoofdlijn

- Netcongestie algemeen:
  U refereert terecht aan netcongestie als een belangrijke opgave/uitdaging i.r.t. woningbouw en bedrijvigheid en dat we hiervoor nieuwe vormen van samenwerking, innovatie en soms ook andere keuze moeten maken. Bij de risicoparagraaf geeft u aan: *"De beperkte capaciteit van het elektriciteitsnet kan de realisatie van woningbouw, economische ontwikkelingen en gemeentelijke projecten vertragen of belemmeren. De gemeente is hierbij afhankelijk van investeringen en maatregelen van netbeheerders en het Rijk en heeft hierop slechts beperkt invloed."*
  Wij zijn het niet eens met de conclusie dat we beperkte invloed hebben op netcongestie en dat komt ook niet overeen met de bestuurlijke hoofdlijn. Wij zijn van mening dat we juist als gemeente invloed kunnen hebben op de lokale netcongestie door innovatief samen te werken. Kunt u aangeven hoe u aankijkt tegen deze schijnbare tegenstrijdigheid? Daarnaast horen wij ook graag op welke wijze u netcongestie lokaal wilt gaan aanpakken; planning, denkrichtingen, capaciteit, etc.?
- Netcongestie bedrijventerreinen:
  Netcongestie speelt voor bedrijventerreinen al een aantal jaren als het gaat om grootverbruikaansluitingen (>80A). De bedrijven ondervinden hier grote hinder van omdat het groei/uitbreiding en überhaupt vestiging verstoord. Daarom vragen we het college welke concrete stappen er al zijn genomen en/of welke planning het hanteert voor concrete stappen om ondernemers op onze bedrijventerreinen op korte termijn te ondersteunen bij netcongestie.

Programma 1 Samen wel zijn

- Hybride leren en arbeidsmarkt:
  We zetten stevig in op langdurige samenwerkingsafspraken tussen onderwijs, ondernemers en de gemeente voor onze economische speersectoren, met nadrukkelijke aandacht voor stages en praktijkleren voor het MBO en HBO. Hoe denkt het college te borgen dat de langdurige afspraken tussen scholen, ondernemers en overheid niet verzanden in vrijblijvendheid, en welke planning hanteert het college om samen met partners (zoals IBN en lokale werkgevers) te komen tot concrete streefcijfers voor het realiseren van stage- en leerwerkplekken en de doorstroom naar regulier werk?

Programma 2 Een gezamenlijk Thuis

- Ruimte voor ontwikkeling met kwaliteit:
  U geeft aan dat er een proactievere en zakelijkere en meer projectmatige werkwijze wordt uitgewerkt om bij ruimtelijke initiatieven, woningbouw en gebiedsontwikkeling toekomstgerichter uit te werken. U geeft daarbij het volgende aan:
  "We brengen daarbij in beeld welke regels en werkwijzen kunnen worden vereenvoudigd, aangepast of geschrapt en maken duidelijke keuzes over de prioritering van initiatieven, termijnen en ontwikkelverplichtingen. Om deze beweging te ondersteunen zetten we tijdelijk extra capaciteit in om enerzijds extra projecten te kunnen uitvoeren en anderzijds de beweging van de organisatie te begeleiden en ruimte voor deze beweging te creëren binnen de organisatie."
  Wanneer wordt deze tijdelijke capaciteit aangetrokken en ingezet? Op welke projecten gebeurt dit? En hoe komt het college tot de keuze van prioritering?
- Een integrale leidraad voor ontwikkelaars en initiatiefnemers opstellen:
  Wij zien dit als een goede ontwikkeling waarbij er duidelijkheid komt voor ontwikkelaars en initiatiefnemers. Wij vinden het belangrijk dat we de verschillende ambities die we hebben vastgesteld in het samenwerkingsakkoord en de toekomstvisie hierin laten landen. Tevens zouden

wij graag zien dat er een houding komt van Ja, mits in plaats van Nee, tenzij en dat we ook oog blijven houden voor verschillen in ontwikkelaars/initiatiefnemers; de ene heeft meer ervaring en kennis dan de andere. Wij zouden het dan ook jammer vinden als een in principe goed idee strandt op 'regeltjes' waar niet aan voldaan wordt. Wij verwachten dan een proactieve meewerkende houding om het Ja, mits principe toe te passen. Hoe kijkt u daar als college naar?

- Programmatische aanpak Wonen en zorg:
  Uit de tekst over Bouwen en over Wonen en Zorg lijkt te kunnen worden opgemaakt dat 2027 wordt besteed aan het opstellen van nieuw beleid, het actualiseren van bestaand beleid en dit integraal samenbrengen, waarna pas in 2028 het accent komt te liggen op uitvoering. Als dat de insteek is vrezen wij dat er in 2027 geen werk worden gemaakt van het ontwikkelen van bijvoorbeeld de woningbouwlocatie "Mgr. Borretstraat-West" in Reek. Uit gemeentelijke cijfers (STEC-rapport) blijkt dat Reek inmiddels een aanzienlijke woningbouwachterstand heeft opgelopen, en dat terwijl de gronden voor het ontwikkelen van Mgr. Borrtetstraat-West ruim een jaar geleden al zijn aangekocht. Daar komt nog bij dat de netcongestie voor dit specifieke project niet speelt. Kan het College ons de garantie geven, dat het project "Mgr. Borretstraat-West te Reek" in 2027 per direct ter hand wordt genomen, om daarmee te voorkomen dat de leefbaarheid van Reek nog verder onder druk komt te staan? Wij maken ons ook zorgen over eventuele vertraging van de uitvoering van andere projecten (bijvoorbeeld Hof van Maashorst/Kamer 4 Park Maashorst) door het actualiseren van het beleid. Kan het college ons geruststellen dat de werkzaamheden voor de programmatische aanpak wonen en zorg niet gaat leiden tot extra vertragingen op woningbouwprojecten?
- Onderwijshuisvesting:
  Uit het nieuwe Integraal Huisvestings Plan (IHP) onderwijs blijkt dat er veel extra middelen nodig zijn voor de investering in huisvesting van onderwijs. Dit lijkt nu allemaal tegelijk te komen. Wij begrijpen dat onderwijshuisvesting een taak is die de gemeente moet uitvoeren, maar wat wij niet begrijpen is dat dit nu tegelijk lijkt te komen en enorme impact heeft op de begroting. Wat is de reden dat dit nu pas aan het licht komt? In hoeverre is het IHP nu wel actueel?
- Onderwijshuisvesting:
  Er wordt budget beschikbaar zijn voor het aanpassen en geschikt maken van het voormalige schoolgebouw de Meent voor (de bovenbouw van) het Waldorfonderwijs. Tevens valt te lezen op blz 130 *"En werken parallel aan een strucurelere locatie"*. Kunt u aangeven wat de planning hiervoor is en wat u verstaat onder structurelere locatie? Is dat anders dan een structurele locatie?
- Warmteprogramma:
  Er is nog veel onduidelijk over de toekomstige warmtevoorziening van Maashorst. Terwijl inwoners wel willen of moeten investeren in hun woning. Hoe voorkomt het college dat inwoners investeringen doen die achteraf niet blijken aan te sluiten bij de gekozen warmteoplossing?
- Duurzame mobiliteit:
  Duurzame mobiliteit is in de begroting van 2027 minder nadrukkelijk aanwezig dan in 2026, waarom wordt hier minder op ingezet?

Programma 3 Verwevenheid met de natuur

- Groene en gezonde leefomgeving:
  U geeft aan dat *"We brengen de voordelen van groene en klimaatbestendige schoolomgevingen onder de aandacht en sluiten aan bij initiatieven van scholen"*. Dit doet vermoeden dat groene schoolpleinen niet als eis zal worden gesteld bij scholen terwijl het aantoonbaar fysieke en mentale gezondheid bevordert voor (school)kinderen. Wat bedoelt het college met onder de aandacht brengen en aansluiten bij initiatieven van scholen? Gaat u dit niet verplichten bijvoorbeeld bij de ter beschikking stelling van budget voor nieuwbouw in het IHP?
- Groene en gezonde leefomgeving:

Bomen en beplanting vervangen is voor 911/k extra opgenomen in de begroting tot een totaal van 1707/k. Dit is enkel de vervanging van bomen en planten en dus niet het extra aanbrengen ervan. Wat is de oorzaak van de meer dan verdubbeling van deze uitgaven? Waarom moeten deze bomen en beplanting vervangen worden? Is dat een gevolg van klimaatschade (verdroging)? Hoe gaat het college om met de steeds grotere gevolgen voor het groen als gevolg van de klimaatverandering? Hoe wil u (onnodige) schade gaan voorkomen? Zet u bijvoorbeeld in op klimaatbestendige flora?

- Groene en gezonde leefomgeving:
  In de begroting staat het volgende: *"Bovenop onze vergroeningsopgave in het kader van klimaatadaptatie en de natuurherstelverordening, vergroenen we 20.000 m² verharding in de openbare ruimte."* Tevens is in het samenwerkingsakkoord de ambitie uitgesproken om versteende gebieden verder te vergroenen vanwege o.a. klimaatadaptatie en biodiversiteit. Tegelijk stelt staat er een passage in de begroting waarin staat dat niet langer wordt ingezet op de aanleg van nieuw groen. Hoe verhoudt zich dat tot bovengenoemd citaat? Op welke wijze wil het college de extra 20.000 m^2 gaan uitvoeren? Wordt dit gelijk verdeeld over de kernen of wordt er 'werk met werk' gemaakt? KOMPAS zou hier een aanvullende suggestie willen doen om inwoners mee te laten denken over het ontharden en vergroenen van de openbare ruimte. Hoe staat u daar tegenover?
- Groene en gezonde leefomgeving:
  De opgaven vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) komen steeds dichterbij. Waarom worden er in 2027 geen concrete maatregelen benoemd om hierop vooruit te lopen?

Programma 4 Gezonde Economie

- Sterke economische profielen:
  KOMPAS is blij met de focus op MKB, zorgeconomie, agrifood en kwaliteitstoerisme. Wij willen geen activiteiten die niet passen bij dit economische profiel zoals grote logistieke dozen en energieslurpende zware industrie. We zien dat het college dit omarmt door in te zetten op de focussectoren. Als gemeente hebben we een aantal bedrijventerreinen die we ontwikkelen of willen gaan ontwikkelen. De belangrijkste is Hoogveld-Zuid te Uden. Wordt er bij de uitgifte van kavels expliciet rekening gehouden met de focussectoren en krijgen deze voorrang op andere sectoren zoals grootschalige productie of distributiecentra?
- Sterke economische profielen:
  Voor KOMPAS Maashorst is het belangrijk dat de gemeente onze lokale ondernemers actief ondersteunt en stimuleert. Niet alleen kijken naar wat niet kan, maar vooral meedenken over hoe initiatieven wél mogelijk gemaakt kunnen worden. Daarbij hoort ook dat voldoende middelen en ambtelijke capaciteit beschikbaar zijn om ondernemers daadwerkelijk verder te helpen. Hoe voorkomt het college dat kansrijke initiatieven die niet direct binnen de vier economische profielen passen, buiten de boot vallen? En is er voldoende ambtelijke capaciteit beschikbaar om ook deze ondernemers actief te begeleiden en mee te denken over mogelijkheden?
- Starters en flexibel gebruik van panden:
  KOMPAS ziet kansen in de vijf aangekondigde pilots om startende ondernemers meer ruimte te bieden en leegstand tegen te gaan. Is het college bereid om hierbij actief mee te denken met ondernemers, belemmeringen waar mogelijk weg te nemen en ervoor te zorgen dat goede initiatieven niet vastlopen in regels en procedures?
- Een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied:
  Het college zet terecht in om samen met agrarische ondernemers regie te nemen op de opgaven van voor het landelijk gebied waaronder leefkwaliteit. Daarnaast ziet KOMPAS net als het college, een belangrijke rol weggelegd voor innovatie en de samenwerking die het daar zoekt. Agrifood is een van de 4 focussectoren voor onze gemeente, waarin we bewust keuzes hebben gemaakt die passen bij onze gemeente. Binnen deze sectoren zouden we wat ons betreft ook keuzes moeten maken wat we wel en niet willen. Binnen de Agrifood zien wij teelten die wat ons betreft druk leggen op de leefkwaliteit van het landelijk gebied. Uitgangspunt is wat ons betreft het handhaven van bestaande

landelijke wet- en regelgeving, maar wij zijn van mening dat we daarin soms verder moeten gaan als we eigenlijk weten dat het schadelijk is voor de leefkwaliteit/gezondheid. We hadden graag teruggelezen dat we hier als gemeente proactief mee aan de slag gaan. Bent u bereid om keuzes te maken binnen het landelijk gebied en dus ook om bijvoorbeeld sommige teelten niet meer toe te staan dan wel voorstellen daarvoor te doen aan de gemeenteraad?

- Taskforce leegstand:
  In 2026 is er een taskforce leegstand geweest, vervolgens wordt er in de begroting van 2027 opnieuw gesproken over het bepalen van een aanpak voor leegstand. Het lijkt nu alsof wordt teruggeschakeld van uitvoering naar visievorming. Hoe verhoudt zich dat tot de ambitie om leegstand actief aan te pakken, terwijl gemeentelijke panden zoals de voormalige school in Het Oventje al geruime tijd leegstaan?
- Leegstand centrum Zeeland:
  Wij juichen de aankoop van het vervallen pand Ambianz te Zeeland toe. Zeeland verdient een centrum wat aantrekkelijk is en wat ons betreft zijn er te veel leegstaande panden in het centrum. Om te voorkomen dat deze leegstand leidt tot verdere aftakeling van het straatbeeld zien wij graag dat er niet alleen voor dit pand, maar ook voor andere panden actie wordt ondernomen. Heeft het college bijvoorbeeld kennis genomen van de oproep van Zeelanders om op het Ambianz terrein een (tijdelijk) park in te richten waarbij het pand z.s.m. wordt gesloopt om dit mogelijk te maken. Hoe kijkt het college aan tegen de overige leegstaande panden in het centrum zoals de Garf, de voormalige Aldi en met name het Hap en Stap-pand?
- Gemeentehuis Zeeland/gezondheidscentrum:
  Kan het college aangeven wat de stand van zaken is v.w.b. de herbestemming van het oude gemeentehuis te Zeeland tot (bij voorkeur) een gezondheidscentrum in het voorste gedeelte van het pand? Wij zien dit project niet terug in het overzicht grote projecten terwijl dit wat ons betreft een project is met grote maatschappelijke impact. KOMPAS is voornemens om dit project als groot project te laten opnemen. Hoe kijkt het college aan tegen dit voornemen?
- Logo gemeente Maashorst:
  Door de gemeente is er veel tijd en geld gestoken in de branding van de gemeente Maashorst. Niet alleen voor de herkenbaarheid van de gemeente, maar ook voor de aantrekkelijkheid van onze gemeente voor recreatie en toerisme. Een van de focussectoren van onze gemeente en van groot belang voor onze lokale economie. Wij betreuren het dan ook dat er verwarring is ontstaan over het gebruik van dit logo doordat een lokale politieke partij dit heeft toegeëigend als logo. Vervolgens is hier een (terecht) juridische conflict over ontstaan. Heeft het college inzichtelijk wat de kosten zijn geweest van deze ‘logorel’? Zowel directe kosten als indirecte kosten zoals personeelskosten/tijd die dit gekost heeft. Hoe zijn deze kosten gedekt en is het college voornemens om deze kosten te verhalen?

Programma 5 Samen mogelijk maken

- Apparaatskosten:
  Wij zien dat de apparaatskosten (de kosten die nodig zijn om de gemeentelijke organisatie te laten functioneren) in 2025 circa € 100,- hoger liggen dan bij vergelijkbare gemeenten, terwijl het aantal FTE per 1.000 inwoners vergelijkbaar is met andere vergelijkbare gemeenten. Waar is deze € 100,- door te verklaren en is er inzicht hoe dit verlaagd kan worden? Welke politieke sturing zet het college in om te voorkomen dat onze apparaatskosten per inwoner (€ 956,63) door de voorgenomen formatie-uitbreiding (+10 fte in 2027 en +16 fte in 2028) nog verder uit de pas gaan lopen met de benchmark (€ 858,-), en vanaf welk moment leidt deze personeelsuitbreiding tot een aantoonbare structurele daling van de uitgaven aan externe inhuur?
- Aantal wethouders:
  Bij de aanvang van dit nieuwe college is ervoor gekozen om met 6 wethouders in plaats van gebruikelijke 5 wethouders te gaan werken. Hierdoor komt er meer tijd vrij per wethouder om o.a.

zichtbaarder te zijn voor inwoners, bedrijven en stakeholders. Kan het college aangeven op welke wijze zij dit invullen of willen gaan invullen ten opzichte van vorige colleges met 5 wethouders? Graag lezen wij voorbeelden terug in de beantwoording.

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

- De inzet van onze aanzienlijke algemene reserves vinden wij een goede zaak. Dit geld van onze inwoners oppotten en er niks mee doen is wat KOMPAS betreft niet wenselijk. Deze reserves zijn in het verleden ontstaan doordat er o.a. niet altijd juist begroot werd qua hoogte van bedragen en moment van uitgifte. Hierdoor bleef er veel geld over wat niet gebruikt werd in een jaar. De zogenaamde 'watervalmethode' heeft ervoor gezorgd dat er veel 'lucht' uit de begroting is gehaald, waardoor een reëlere begroting mogelijk is. Dit zorgt er echter hopelijk wel voor dat we nu niet meer zoveel reserves opbouwen als voorheen. Reserves die we nu inzetten om structurele investeringen/uitgaven te dekken. Structurele inzet van de reserves is echter beperkt mogelijk in de tijd. Er zullen nieuwe structurele inkomsten tegenover moeten staan. KOMPAS ziet hierin een risico. Kan het college aangeven of zij dit ook als risico zien en hoe ze voor de toekomst niet meer afhankelijk willen zijn van de inzet van de reserves?
- KOMPAS Maashorst schrikt van de omvang van de juridische risico's en claimrisico's, die in de begroting worden geraamd op € 20 miljoen bruto en € 17,5 miljoen netto. Het gaat om aanzienlijke bedragen die grote gevolgen kunnen hebben voor onze financiële positie. Wij vinden het jammer dat deze risico's niet nader zijn gespecificeerd. Als gemeenteraad willen we niet alleen inzicht hebben in de financiële omvang, maar ook in de aard en achtergrond van deze risico's. Daarbij vinden wij het belangrijk om te weten of deze risico's mogelijk voorkomen hadden kunnen worden en welke lessen we hieruit kunnen trekken. Kan het college inzicht geven in de aard en achtergrond van de juridische risico's en claimrisico's en toelichten waarom deze niet nader zijn gespecificeerd in de begroting? In hoeverre hadden deze risico's voorkomen of beperkt kunnen worden door andere bestuurlijke keuzes, een andere werkwijze of uitvoering binnen de gemeentelijke organisatie? Welke lessen trekt het college hieruit en welke maatregelen worden genomen om vergelijkbare risico's in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen?
- Voor natuurgeweld, extreem weer en calamiteiten is een risico opgenomen. KOMPAS vindt het goed dat hier bedragen aan gekoppeld zijn waarvoor de gemeente risico loopt. Dit beslaat echter alleen schade aan de openbare ruimte en niet schade aan particuliere eigendommen. Heeft het college inzichtelijk hoe groot de eventuele schade kan zijn bij verschillende klimaatscenario's voor de gehele gemeente en dus voor particuliere bezittingen? Welke rol ziet u voor zichzelf als het gaat om bewustwording, voorkoming en financiering van maatregelen om te schade te voorkomen of te herstellen?

Lokale heffingen

- Legestarieven evenementen:
  De legestarieven voor evenementen zijn geactualiseerd als gevolg van het gewijzigde evenementenbeleid. Hierbij is een A, B, C tariefstructuur geïntroduceerd waardoor naar verwachting er hogere legesinkomsten worden verwacht. Tegelijk horen wij dat er veelal kleine evenementen (denk aan een dorpspicknick en een gala stoet voor schoolverlaters van de basisschool en VO) relatief hoge legeskosten moeten betalen en aan relatief veel regels moeten voldoen. Omdat het vaak om vrijwilligers gaat die dit erbij doen, vinden wij het niet passend om het onnodig moeilijk en duur te maken om kleinschalige, niet commerciële evenementen te organiseren. Herkent het college zich in dit beeld en is zij bereid om hieraan wat te doen? Bijvoorbeeld door (een voorstel te maken tot) het schrappen van deze leges en versoepeling van de regelgeving?

Bijlagen

Reserves incl. beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

- Kaderstelling bestemmingsreserve digitalisering & AI (€ 5,0 mln.):
  Hoe kijkt het college aan tegen de kaderstellende rol van de raad bij het Innovatiefonds van € 5 miljoen? Is het college bereid om, voorafgaand aan daadwerkelijke onttrekkingen, met een bestedingskader en planning naar de raad te komen waarin de concrete doelen voor efficiëntie en dienstverlening zijn uitgewerkt?

Meerjareninvesteringsprogramma (MIP)

- Uit het MIP blijkt dat er door bijstelling bestaande kredieten met € 5,3 Mio zijn verlaagd, maar dat er ook een verhoging is van bestaande kredieten met € 24,5 Mio. KOMPAS realiseert zich dat er in de tijd andere inzichten kunnen zijn, projecten lang kunnen lopen, er aanpassingen gedaan worden aan plannen en dat de prijzen over het algemeen stijgen. Maar, wij vinden een stijging van 70% t.o.v. de oorspronkelijke ramingen erg fors. Daarnaast zien we dat ook de investeringen in het IHP onverwacht forse nieuwe middelen vergen. Dit lijkt nu alsof ons dit overkomt, maar zo'n forse stijging van kosten mag geen verrassing zijn. Wij horen graag de visie van het college hierover en wat concrete maatregelen zijn om dit in de toekomst te voorkomen, maar in ieder geval tot een minimum te beperken?

Ondertekening:

Datum indiening	:	22-10-2026
Fractie	:	KOMPAS Maashorst
Einddatum	:	5-11-2026